

"Küfür ve dalâlet iki kısımdır. Bir kısmı, amelî ve fer'î olmakla beraber, iman hükümlerini nefyetmek ve inkâr etmektir ki, bu tarz dalâlet kolaydır. İkinci kısım ise, amelî ve fer'î olmayıp, belki itikadî ve fikrî bir hükümdür." İzahı nasıldır?

"Küfür ve dalâlet iki kısımdır. Bir kısmı, amelî ve fer'î olmakla beraber, iman hükümlerini nefyetmek ve inkâr etmektir ki, bu tarz dalâlet kolaydır. Hakkı kabul etmemektir; bir terktir, bir ademdir, bir adem-i kabuldür. İşte bu kısımdır ki, Risalelerde kolay gösterilmiş."(1)

Ameli ve fer'i ifadesi; İslam'ın hükümlerini kabul etmemek ve terk etmek anlamına gelen, cüz'i ve basit de olsa bir eylem, bir icraat anlamındadır. Fikir yürütmeden, üstünde muhakeme kurmadan, etraflıca zihinde düşünmeden, sırf inat ya da başka bir sebep ile hakkı inkar etmek ve yok saymak ameliyesidir. Bunlara en kuvvetli delili de getirsen, kabul etmemeyi prensip haline getirdikleri için, fikir yürütmeden, muhakeme etmeden inkar ediyorlar, bunların işi bu noktadan kolaydır. Çünkü kuvvetli bir delil karşısında düşünen ve fikir yürüten adam, müşkil durumda kalır. Ama bunlar fikir yürütmeden, direkt inkar ettikleri için işleri basit ve kolaydır.

Ameli ve fer'i kelimelerin muhtemel diğer bir manası; kafir küfürle amel ediyor, bu yüzden imana mahal kalmıyor.

Mesela; alemi Yahudilik inancı doldurmuş bir adamın, elbette İslam ve imana kucak açacak bir vaziyeti kalmıyor. Bu batıl inancını ve amelini de asla sorgulamadığı için, batılığını görüp bilemiyor. Böyle adamlara imanı anlatmak çok zordur. Ama kendi aleminde İslam'ı inkar edip batılı kucağına alması, epey basit ve kolaydır, zira düşünme ve muhakeme etmek bunun mesleğinde yok.

"İkinci kısım ise, amelî ve fer'î olmayıp, belki itikadî ve fikrî bir hükümdür. Yalnız imanın nefyini değil, belki imanın zıddına gidip bir yol açmaktır. Bu ise bâtılı kabuldür, hakkın aksini ispattır. Bu kısım, imanın yalnız nefyi ve nakîzi değil, imanın zıddıdır. Adem-i kabul değil ki kolay olsun. Belki kabul-ü ademdir. Ve o ademi ispat etmekle kabul edilebilir. El-ademü lâ yüsbetü kaidesiyle, ademin ispatı elbette kolay değildir."(1)

Olmayan bir şeyin ispatı, dünyada en zor iştir. Bu sebeple bu nevi kafirlerin mesleği olmayan bir şeyi ispat üstünde gittiği için, en zor iş bunların işidir. Allah'ın varlığına ve birliğine dair milyonlarca kuvvetli delil karşısında durup, bunları tek tek çürütmek ve onların aksini ispat etmek muhal ve imkansız bir gayret ve çabadır. Risale-i Nurlarda ekseri bu çeşit kafirlerin fikri çürütülüp, imkansız ve esassız gösteriliyor.

Mesela, materyalist felsefe kainatı güya delil göstererek her şeyin sahibi ve yaratıcısı olarak tabiatı ve sebepleri gösteriyor. Ve bunu yaparken de akıl ve mantığını işletmeye çalışıyor ve davada bulunuyor. Maddeciler filozoflar bir Yahudi ve Hristiyan gibi mesleklerini sırf inat ve taassup ile kabullenmeyip ispata kalkışıyorlar ve bu hususta ısrar ediyorlar.

"Elhasıl, itikad-ı küfriye, iki kısımdır:"

"Birisi: Hakaik-i İslâmiyeye bakmıyor. Kendine mahsus yanlış bir tasdik ve bâtil bir itikat ve hatâ bir kabuldür ve zâlim bir hükümdür. Bu kısım bahsimizden hariçtir. O bize karışmaz, biz de ona karışmayız."

"İkincisi: Hakaik-i imaniyeye karşı çıkar, muaraza eder. Bu dahi iki kısımdır:"

"Birisi: Adem-i kabuldür. Yalnız, ispatı tasdik etmemektir. Bu ise bir cehildir; bir hükümsüzlüktür ve kolaydır. Bu da bahsimizden hariçtir."

"İkincisi: Kabul-ü ademdir. Kalben, ademini tasdik etmektir. Bu kısım ise bir hükümdür, bir itikaddır, bir iltizamdır. Hem iltizamı için nefiyini ispat etmeye mecburdur."

"Nefiy dahi iki kısımdır:"

"Birisi: 'Has bir mevkiye ve hususî bir cihette yoktur.' der. Bu kısım ise ispat edilebilir. Bu kısım da bahsimizden hariçtir."

"İkinci kısım ise: Dünyaya ve kâinata ve âhirete ve asırlara bakan imanî ve kudsî ve âmm ve muhîm olan meseleleri nefiy ve inkâr etmektir. Bu nefiy ise, Birinci Meselede beyan ettiğimiz gibi, hiçbir cihetle ispat edilmez. Belki kâinatı ihâta edecek ve âhireti görecek ve hadsiz zamanın her tarafını temaşâ edecek bir nazar lâzımdır, tâ o gibi nefiyler ispat edilebilsin."(2)

Dipnotlar:

- (1) bk. [Lem'alar, On Üçüncü Lem'a Sekizinci İşaret.](#)
(2) bk. [Şualar, Yedinci Şua, Mukaddime.](#)